

КАРІМОВ Г. І.,
*доцент кафедри менеджменту
організацій і адміністрування
Дніпровського державного
технічного університету,
кандидат економічних наук*
ВАЩЕНКО В. І.,
*здобувач вищої освіти
Дніпровського державного
технічного університету*

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Пандемія, бойові дії та загальна невизначеність ситуації в країні суттєво вплинула на всі сфери життєдіяльності суспільства, в т. ч. і на освіту, яка вимушено впровадила засоби та методи дистанційного навчання в межах традиційної форми здобуття вищої освіти. Такий підхід призвів до актуалізації питання отримання програмних компетентностей і відповідних програмних результатів навчання здобувачами вищої освіти на всіх її рівнях [1]. Тобто, відсутність орієнтури на ідеальну ситуацію коли «сукупність цілей і завдань буде повністю виконана за теоретичний час навчання» у сукупності з визнанням, що «теоретичний час навчання не є реальним часом, який повинен витратити кожен окремих студент, щоб досягти кінцевих результатів навчання.

Реальний час буде для різних студентів різним» призводить до необхідності постійного моніторингу та коректування навчальних програм. З іншого боку, усвідомлення здобувачами вищої освіти того, що «наявність університетського ступеню не забезпечує автоматично працевлаштування або працевлаштування на все життя» продукує у вишах «ідею максимального забезпечення студентам їх шансів отримати перше місце на ринку праці, підвищення їхньої «вартості» у працедавців, задоволення тим самим актуальних потреб останніх». Така ідея призводить до необхідності активної участі працедавців у створенні відповідних навчальних програм. А реалізація ланцюжка «конкретний здобувач – конкретні умови – конкретний працедавець» викликає необхідність індивідуалізації освітньої траєкторії в межах навчальної програми з метою максимально можливого урахування особливостей всіх трьох складових [2].

Для вивчення думки здобувачів вищої освіти, щодо індивідуальної траєкторії навчання, соціологічною лабораторією було проведено анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм, здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти, що навчаються за різними освітніми програмами за двома

напрямами: «Освітня траєкторія» та «Професійні пріоритети та очікування випускника». Більшість опитуваних є здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти і лише 15,5 % – другого (магістерського) рівня, що відповідає загальному співвідношенню здобувачів за рівнями освіти.

Підсумкова вибіркова сукупність склала 245 осіб, що з 95 % ймовірністю забезпечує помилку репрезентації у межах 5 %. Використана випадкова вибірка за методом простого ймовірного відбору, репрезентативна за курсом навчання та освітньою програмою [3].

У закладі прийнята форма реалізації вибіркової «Повністю вільний вибір», що регламентовано Положенням про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін. Згідно з даними опитування, переважна більшість (75,6 %) респондентів індивідуалізує власну освітню траєкторію саме за рахунок широкого спектру вибірових дисциплін. В той же час, не всі здобувачі задоволені якістю інформації про цілі, зміст та очікувані результати від викладання пропонованих вибірових дисциплін, хоча інформування здобувачів відбувається досить різноманітними методами. В свою чергу, можливість вибору наукового напрямку досліджень відбувається через вільне обрання керівника з відповідним колом наукових інтересів, що задовольняє вимоги більшості респондентів (78,5 %) при 13,6 % респондентів, які не визначились за даним питанням.

Таким чином, можливо зробити висновок про загалом задовільнені очікування здобувачів в індивідуалізації освітньої траєкторії. Але, в той же час, існує бажання здобувачів розширити / додати певні компетентності до існуючих результатів навчання. На підставі наведених даних, можливо сформулювати наступні основні напрямки бажання здобувачів, щодо індивідуалізації результатів навчання:

- Знання іноземних мов;
- Практичні професійні навички;
- Теоретичні знання за фахом;
- Навички роботи з комп'ютером (незважаючи на незначну кількість відповідей включено до переліку, оскільки є складовим елементом майже всіх інших напрямків).

Задовольнити наявні потреби здобувачів освіти у розширенні (індивідуалізації) власних результатів навчання можливо за рахунок активізації використання елементів інших форм здобуття вищої освіти на підґрунті інституційної.

Таким чином, повністю вільний вибір реалізований у досліджуваному закладі надає максимальної самостійності здобувачам, але за загальним переліком здобувачам важко орієнтуватися у послідовно-логічному взаємозв'язку дисциплін. Запропоновані заходи, також мають низку питань:

- по-перше, в нормативно-регулюючій сфері – наприклад, «досі залишається дискусійним питання щодо імплементації окремих ключових європейських документів, наприклад, що забезпечує можливість визнання й накопичення результатів навчання (та відповідних кредитів)» [4];

– по-друге, організаційні – при реалізації комбінованих форм навчання значно зростає відповідальність та навантаження координаторів індивідуальних навчальних планів здобувача за рахунок постійного індивідуального узгодження пререквізитів; пореквізитів; компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач та програмних результатів навчання для кожного конкретного курсу з вимогами освітньо-професійної програми [2].

Альтернативою може стати формування умовно сталих профілів із застосуванням комбінацій елементів різних форм здобуття вищої освіти.

Список використаних джерел:

1. Karimov G., Karimov I., Romanaiukha M., Sorokina L. Programme competences for management students in the COVID-19 pandemic time. *E-Learning: Theoretical and Practical Aspects of Distance Learning*. 2021. Vol. 13. P. 100-113.
2. Karimov H., Romaniukha M., Karimov I. Aspects of Developing Students' Individual Educational Trajectory. *Theoretical and Practical Aspects of Distance Learning, E-learning in the Transformation of Education in Digital Society: program 14th Annual International Scientific Conference (DLCC2022) (17-18th October 2022, Katowice)*. URL: <https://www.dlcc.us.edu.pl/program>.
3. Освітня траекторія. Результати опитування: аналітичний звіт та інфографіка. Соціологічна лабораторія кафедри соціології Дніпровського державного технічного університету. Кам'янське, 2021. 20 с.
4. Бахрушин В. Як відновлюватимуть освіту й науку після війни. *Зеркало недели*: веб-сайт. URL: <https://zn.ua/ukr/EDUCATION/jak-budut-vidnovljувати-osvitu-ta-nauku-pislja-vijni.html>.

КЛЄВАН І. В.,

здобувач вищої освіти

*Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

ВИСОЦЬКИЙ О. Ю.,

*професор кафедри міжнародних відносин
та соціально-гуманітарних дисциплін*

*Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,*

доктор політичних наук

ІННОВАЦІЇ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТА УПРАВЛІННІ

В теперішній час економічних та соціальних змін в світі, є потрібними значні зміни у всіх сферах суспільного та економічного життя, в тому числі й в сфері освіти. Стимулювання та розвиток інноваційних процесів освітньої діяльності – одне з головних завдань сучасних освітніх установ, та основна вимога до них. Інновації в сучасній освіті пов'язують з подальшими процесами у межах глобального суспільства та проблематики. Отже однією з головних